Дәріс 10. Ашық аспан астындағы музейлер

Тарихи және этнографиялық мұраны табиғи ортада танытатын мәдени кеңістік



Дәріскер: т.ғ.к., доцент Қ.Б. Баудиярова

ДӘРІС МАҚСАТЫ

Дәрістің мақсаты — мұраны сақтау логикасын ~~түсіну~~

Негізгі сұрақ: музей нені сақтайды?

1

Қалыптасу тарихы

Ашық аспан астындағы музейлердің қалыптасу тарихын, ерекшеліктерін және қызметтерін түсіндіру

2

Мәдени рөл

Олардың мәдени мұраны сақтау, насихаттау және туризмді дамытудағы рөлін айқындау



КЕҢІСТІКТІҢ ӨЗГЕРУІ

Музей экспонатты ғимараттан табиғи ортаға шығарады

Көне үйлер, тарихи ғимараттар, мешіттер және шаруашылық құрылыстар ашық кеңістікте көрсетіледі Тұрмыстық бұйымдар, ұлттық киімдер, қолөнер және дәстүрлі өмір салты арқылы өткенді көзбен тануға болады

ҚАЛЫПТАСУ ТАРИХЫ

Идея индустриялану дәуірінде қалыптасты

1

XIX ғасырдың соңы — XX ғасырдың басы

Урбандалу дәстүрлі өмір салтын өзгертті

2

1870–1880 жылдары

Солтүстік Еуропада тарихи мұраны табиғи ортада сақтау идеясы орнықты

3

Артур Хазелиус

Швед ғалымы әрі этнографы бұл бағыттың дамуына үлкен үлес қосты



МҰРА ҚАБАТТАРЫ

Төрт түрі — төрт түрлі мұра қабаты

01 Тарихи
белгілі кезеңге қатысты ғимараттар мен заттар

02 Этнографиялық
тұрмыс, ұлттық киім, салт-дәстүр және әдет-ғұрып

03 Археологиялық
ежелгі қалашықтар, қорғандар және қазба ескерткіштері

04 Сәулет
әр дәуірдің ғимараттары мен сәулет үлгілері

МУЗЕЙ ҚЫЗМЕТІ

Музей сақтау орнынан тірі тәжірибе алаңына айналады

Сақтау және зерттеу

Тарихи және мәдени мұраны сақтайды, ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізеді

Білім және насихат

Халыққа тарихи білім береді, ұлттық мәдениет пен дәстүрді насихаттайды

Тәжірибе және қатысу

Экскурсия, көрме, шеберлік сабағы және мәдени іс-шаралар ұйымдастырады



ҚАЗАҚСТАН МЫСАЛДАРЫ

Қазақстандағы музей-қорықтар мұраны кеңістігімен бірге сақтайды

Музей-қорықтар ескерткішті жеке нысан ретінде ғана емес, оны қоршаған тарихи кеңістікпен бірге танытады.

1. **«Әзірет Сұлтан»:** Түркістанның тарихи ескерткіштерін сақтайтын маңызды мәдени орын

2. **«Отырар»:** ежелгі қаланың тарихы мен археологиялық мұрасын зерттейді және қорғайды

3. **«Таңбалы»:** көне петроглифтер арқылы ежелгі адамдардың өмірі мен дүниетанымын танытады

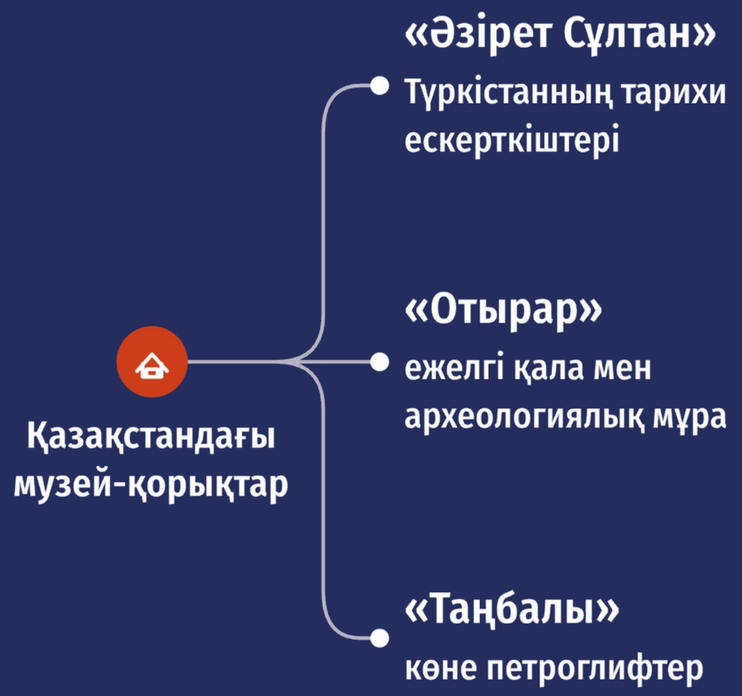

ҚОРҒАУ · БІЛІМ · ТУРИЗМ

Мәдени мұра сақталса, туризм де тереңдейді

Қорғау

Көне ғимараттар мен тарихи орындарды келесі ұрпаққа жеткізу

Білім

Жастардың тарихқа қызығушылығын арттыру

Туризм

Тарихи орындарға келушілерді тарту және мәдени туризмді дамыту

Негізгі ой: мұраны сақтау және оны өмірде көрсету

Ашық аспан астындағы музейлер тарихты тек сақтап қоймайды: адамдарға өткен өмірді сезінуге, түсінуге және кейінгі ұрпаққа жеткізуге мүмкіндік береді.

Бекіту сұрақтары және әдебиеттер

1. Алғашқы ашық аспан астындағы музейлер қай кезеңде және қай өңірде қалыптасты?

2. Музейлердің негізгі түрлері бір-бірінен несімен ерекшеленеді?

3. Экспозицияны табиғи ортада ұйымдастырудың қандай артықшылықтары бар?

4. Ашық аспан астындағы музейлер мәдени туризмге қалай ықпал етеді?

Made with GAMMA